

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
MELCHIOR WATHELET IŠVADA,
pateikta 2013 m. rugsėjo 5 d.¹

Byla C-479/12

H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG
prieš
Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH

(Bundesgerichtshof (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Intelektinė ir pramoninė nuosavybė — Dizainas — „Prieinamumo visuomenei“ sąvoka — Sąvoka „specialistai“ — Neregistruoto dizaino nukopijavimo įrodinėjimo pareiga — Procesinės normos — Taikytina teisė“

1. Prašyme priimti prejudicinį sprendimą *Bundesgerichtshof* (Vokietija) Teisingumo Teismui pateikia klausimus dėl 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino² (toliau – reglamentas) 7 straipsnio 1 dalies, 11 straipsnio 2 dalies bei 89 straipsnio 1 dalies a ir d punktų aiškinimo.

2. Teisingumo Teismo pirmą kartą prašoma nuspręsti dėl reglamento 7 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalyje vartojamos sąvokos „Bendrijoje veikiančios atitinkamos srities specialistai“ bei reglamento 7 straipsnio 1 dalyje vartojamo žodžių junginio „negalėjo <...> tapti įprastu būdu žinomi Bendrijoje veikiančioms atitinkamos srities specialistams“ (pirmasis ir antrasis klausimai). Teisingumo Teismui taip pat pateikiami įvairūs procesiniai klausimai (įrodinėjimo pareiga, senatis ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimas) bei klausimai dėl taikytinos teisės (trečiasis–šeštasis klausimai).

I – Teisinis pagrindas

3. Reglamento 21 ir 22 konstatuojamosiose dalyse numatyta:

„(21) Registruotojo Bendrijos dizaino suteikiamos teisės išimtinis pobūdis atitinka didesnę jo teikiamą teisinį tikrumą. Tačiau neregistruotasis Bendrijos dizainas turėtų tik suteikti teisę užkirsti kelią kopijų gamybai. Todėl apsauga negalėtų būti teikiama dizaino gaminiams, kurie turi antro dizainerio savarankiškai sukurtą dizainą. Ši teisė taip pat turėtų būti taikoma prekybai gaminiais, kurie turi dizaino apsaugos teises pažeidžiantį dizainą.“

(22) Šių teisių įgyvendinimo klausimai turėtų būti palikti nacionalinei teisei. Todėl būtina numatyti keletą pagrindinių sankcijų, kurios būtų vienodos visose valstybėse narėse. Nepriklausomai nuo jurisdikcijos, pagal kurią siekiama įgyvendinti šias teises, sankcijos turėtų sudaryti galimybę sustabdyti dizaino apsaugos teisių pažeidimus.“

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142.

4. Vadovaujantis reglamento 1 straipsnio 1 dalimi ir 2 dalies a punktu, šiame reglamente pateiktas sąlygas atitinkantis dizainas yra saugomas kaip „neregistruotasis Bendrijos dizainas“, jei jis padaromas prieinamas visuomenei šiame reglamente nustatyta tvarka.

5. Reglamento 4 straipsnio „Apsaugos reikalavimai“ 1 dalyje numatyta, kad dizainas pagal Bendrijos dizainą saugomas, tik jeigu jis yra naujas ir turi individualių savybių.

6. Pagal reglamento 5 straipsnį „Naujumas“:

„1. Dizainas laikomas nauju, jeigu joks kitas tapatus dizainas netapo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas;

<...>“

7. Reglamento 6 straipsnio „Individualios savybės“ 1 dalies a punkte numatyta:

„Dizainas laikomas turinčiu individualių savybių, jeigu jo bendras išpūdis informuotam vartotojui skiriasi nuo bendro išpūdžio, kurį tokiam vartotojui padaro bet koks kitas dizainas, kuris tapo prieinamas visuomenei:

- a) iki tos datos, kai dizainas, kurį siekiama apsaugoti, tapo pirmą kartą prieinamas visuomenei, jei tai yra neregistruotasis Bendrijos dizainas“.

8. Reglamento 7 straipsnio „Atskleidimas“ 1 dalyje numatyta:

„Taikant 5 ir 6 straipsnius, dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas po registracijos ar kitaip, arba eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas, išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai atitinkamai iki 5 straipsnio 1 dalies a punkte <...> nurodytos dienos negalėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomi Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams. Tačiau dizainas nelaikomas prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui išreikštomis ar žodžiais neišreikštomis konfidencialumo sąlygomis“.

9. Reglamento 11 straipsnio „Neregistruotojo Bendrijos dizaino išsigaliojimas ir jo apsaugos galiojimo terminas“ 1 ir 2 dalyse numatyta:

„1. Šio reglamento 1 skirsnio reikalavimus atitinkantis dizainas saugomas kaip Bendrijos dizainas trejus metus nuo tos datos, kai tas dizainas pirmą kartą tapo prieinamas Bendrijos visuomenei.

2. Taikant šio straipsnio 1 dalies nuostatas, dizainas laikomas tapęs prieinamu Bendrijos visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas, kad apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai. Tačiau dizainas nelaikomas prieinamu visuomenei vien dėl to, kad jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui išreikštomis ar žodžiais neišreikštomis konfidencialumo sąlygomis.“

10. Reglamento 19 straipsnio „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“ 2 dalyje numatyta:

„Neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

Užginčytas naudojimas nelaikomas saugomo dizaino kopijavimo padariniu, jeigu dizainą dizaineris sukūrė savarankiškai ir jeigu galima pagrįstai manyti, kad tas dizaineris nebuvo susipažinęs su dizainu, kurį savininkas padarė prieinamą visuomenei.“.

11. Reglamento 85 straipsnio „Galiojimo prezumpcija – atsakovo argumentacija atsižvelgiant į bylos esmę“ 2 dalyje numatyta:

„Nagrinėdami ieškinius dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą laiko galiojančiu, jeigu teisių savininkas pateikia 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus ir nurodo jo Bendrijos dizaino individualias savybes. Tačiau atsakovas gali iškelti galiojimo klausimą teisminių ginčų metu arba paduodamas priešpriešinių reikalavimą dėl negaliojimo paskelbimo.“

12. Reglamento 88 straipsnyje „Taikytina teisė“ numatyta:

„1. Bendrijos dizainų teismai taiko šio reglamento nuostatas.

2. Visiems klausimams, kurių nereglamentuoja šis reglamentas, Bendrijos dizainų teismai taiko savo nacionalinę, įskaitant tarptautinę privatinę, teisę.

3. Jeigu šiame reglamente nenumatyta kitokia tvarka, Bendrijos dizainų teismas taiko proceso teisės normas, reglamentuojančias tokios pat rūšies teisinius veiksmus, susijusius su valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinėmis dizaino teisėmis.“

13. Reglamento 89 straipsnyje „Sankcijos už teisių pažeidimą“ numatyta:

„1. Jeigu, nagrinėdamas ieškinį dėl teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismas nustato, kad atsakovas pažeidė Bendrijos dizaino teises arba sukėlė jų pažeidimo grėsmę, jis, išskyrus atvejus, kada yra ypatingos priežastys nuspręsti kitaip, priima nutarimą taikyti tokias priemones:

a) uždrausti atsakovui tęsti Bendrijos dizainą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus;

<...>

d) atsižvelgiant į esamas aplinkybes, bet kokias kitas atitinkamas sankcijas, numatytas valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymuose, įskaitant ir jos tarptautinės privatinės teisės normas.

<...>“

II – Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės

14. *Münchener Boulevard Möbel Joseph Duna GmbH* (toliau – *MBM Joseph Duna*) Vokietijoje platina sodo pavėsinės su baldakimu, kurių dizainą 2004 m. rudenį sukūrė šios bendrovės direktorius. 2006 m. *H. Gautzsch Großhandel GmbH & Co. KG* (toliau – *Gautzsch Großhandel*) savo ruožtu pradėjo pardavinėti sodo pavėsinės pavadinimu „Athen“, pagamintas Kinijos įmonės *Zhengte*.

15. *MBM Joseph Duna*, manydama, jog pavėsinė „Athen“ yra jos dizaino kopija, ir reikalaujama, kad jos dizainui būtų suteikta neregistruotojo Bendrijos dizaino apsauga, pareiškė *Gautzsch Großhandel* ieškinį dėl teisių pažeidimo *Landgericht Düsseldorf* (Diuseldorfo apygardos teismas), kuriame reikalavo, kad, pirma, *Gautzsch Großhandel* nutrauktų pavėsinės „Athen“ pardavimą, atiduotų sunaikinti jos turimus arba jai nuosavybės teise priklausančius gaminius, kurie buvo neteisėtai pagaminti, suteiktų informacijos apie jos veiklą ir, antra, būtų įpareigota atlyginti žalą.

16. Grįsdama savo ieškinį *MBM Joseph Duna*, be kita ko, nurodė, kad jos dizainas buvo paskelbtas 2005 m. balandžio ir gegužės mėn. bendrovės naujienlaiškyje „Fiches de nouveautés – MBM“; šis naujienlaiškis išsiųstas didžiausiems baldų ir sodo baldų platintojams bei Vokietijos prekybos baldais asociacijoms.

17. Gindamasi *Gautzsch Großhandel* nurodė, kad pavėsinę „Athen“ Kinijos gamintojas *Zhengte* sukūrė savarankiškai 2005 m. pradžioje, nežinodamas apie *MBM Joseph Duna* dizainą, ir 2005 m. kovo mėn. ją pristatė klientams iš Europos savo prekybos salone *Zhengte*, Kinijoje. *Gautzsch Großhandel* nurodė, kad 2005 m. birželio mėn. šios pavėsinės dizainas buvo nusiųstas Belgijoje buveinę turinčiai bendrovei, *MBM Joseph Duna* nuo 2005 m. rugsėjo mėn. žinojo apie šį dizainą ir nuo 2006 m. rugpjūčio mėn. žinojo, kad juo prekiaujama, ir reikalavo, kad *MBM Joseph Duna* reikalavimams būtų taikoma senatis ir ji netektų teisės neleisti atlikti veiksmų.

18. Pirmosios instancijos teismas nusprendė, kad atsižvelgiant į tai, jog trejų metų apsaugos terminas yra pasibaigęs, nebereikia nagrinėti pirmojo ir antrojo reikalavimo. Šis teismas nurodė *Gautzsch Großhandel* suteikti informacijos apie jos veiklą ir nusprendė, kad *Gautzsch Großhandel* privalo atlyginti žalą.

19. *Gautzsch Großhandel* pateiktas apeliacinis skundas dėl šio sprendimo buvo atmestas. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad, vadovaujantis reglamento 19 straipsnio 2 dalimi, 89 straipsnio 1 dalies a bei d punktais ir Vokietijos įstatymu dėl dizaino teisinės apsaugos, pirmieji reikalavimai yra pagrįsti iš esmės ir *MBM Joseph Duna* iš tiesų turi teisę gauti informaciją ir žalos atlyginimą.

20. *Bundesgerichtshof* (Aukščiausiasis Federalinis Teismas), nagrinėdamas *Gautzsch Großhandel* jam pateiktą kasacinį skundą, pažymi, pirma, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog *MBM Joseph Duna* dizainas pirmą kartą tapo prieinamas visuomenei, kai 2005 m. balandžio ir gegužės mėn. pardavėjams ir tarpininkams bei dviem Vokietijos prekybos baldais asociacijoms buvo išdalyta 300–500 egzempliorių bendrovės naujienlaiškio „Fiches de nouveautés – MBM“ su aptariamo dizaino nuotraukomis.

21. *Bundesgerichtshof* klausia, ar tiek išdalytų šio dizaino nuotraukų pakanka, kad šis dizainas taptų įprastu būdu žinomas Europos Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, kaip tai suprantama pagal reglamento 11 straipsnio 2 dalį. Šiuo klausimu teismas siekia išsiaiškinti, ar prie specialistų priskirtini tik asmenys, kurie atitinkamoje srityje konceptualių požiūriu daro įtaką gaminio dizainui.

22. Antra, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad apeliacinis teismas pripažino, jog *MBM Joseph Duna* dizainas yra naujas, kaip tai suprantama pagal reglamento 5 straipsnio 1 dalies a punktą, o ankstesnis dizaino „Athen“ atskleidimas neprieštarauja jo pripažinimui nauju.

23. Nors dizainas „Athen“ buvo eksponuotas bendrovės *Zhengte* prekybos salone Kinijoje 2005 m. kovo mėn. ir pristatytas bendrovei *Kosmos* Belgijoje, apeliacinio teismo teigimu, atitinkamos srities specialistai negalėjo įprastu būdu šiomis aplinkybėmis sužinoti apie šį dizainą.

24. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, kokiomis aplinkybėmis dizainas, nors ir tapęs prieinamas tretiesiems asmenims netaikant aiškių ar numanomų konfidencialumo sąlygų, negalėjo tapti žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, kaip tai suprantama pagal reglamento 7 straipsnio 1 dalį.

25. Trečia, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog ginčijamas dizainas yra ne savarankiškas kūrinys, o *MBM Joseph Duna* dizaino kopija, pripažindamas, kad *MBM Joseph Duna* palengvinamas įrodymų pateikimas dėl abiejų byloje nagrinėjamų dizainų objektyvių esminių panašumų. Teismas klausia, kam pagal reglamento 19 straipsnio 2 dalį tenka pareiga įrodyti, kad naudojamas neregistruotasis Bendrijos dizainas, kuris yra saugomo dizaino kopija.

26. Ketvirta, *Bundesgerichtshof* pažymi, kad apeliacinis teismas nusprendė, jog, kiek tai susiję su reglamento 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte įtvirtinta teise neleisti atlikti veiksmų, ieškinio pareiškimo dieną nebuvo suėjęs senaties terminas. Šiuo klausimu teismas siekia išsiaiškinti, ar teisei uždrausti atlikti veiksmus dėl dizaino pažeidimo taikoma senatis ir, jei taikoma, kokiais teisės aktais ši senatis reglamentuojama, nes reglamente neįtvirtintos šį klausimą reguliuojančios teisės nuostatos.

27. Penkta, atsižvelgdamas į tai, kad apeliacinis teismas taip pat atmetė *Gautzsch Großhandel* nurodytą pagrindą, susijusį su teisės neleisti atlikti veiksmų netekimu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad kyla klausimas, ar teisės neleisti atlikti veiksmų pagal reglamento 19 straipsnio 2 dalį ir 89 straipsnio 1 dalies a punktą dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino pažeidimo galima netekti ir, jei taip, kokiomis sąlygomis. Teismo teigimu, svarbu nustatyti, ar aplinkybės, kuriomis *Gautzsch Großhandel* grindžia teisių netekimą, atitinka „ypatingų priežasčių“ sąlygą pagal reglamento 89 straipsnio 1 dalies a punktą.

28. Galiausiai, šešta, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar visoje Sąjungoje taikomos teisės sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą privalo būti taikomos atsižvelgiant į valstybės narės, kurios teritorijoje šiomis teisėmis remiamasi, nacionalinę teisę. Šiuo klausimu teismas pažymi, kad susiejimas vien su šios vienos valstybės narės teise galėtų būti pateisinamas, be kita ko, siekiant veiksmingo teisės taikymo, tačiau tai gali prieštarauti reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punktui ir 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės („Roma II“)³ 8 straipsnio 2 daliai, pagal kurią taip pat linkstama taikyti valstybės narės, kurioje padaryti pažeidimo veiksmai, teisę.

III – Prašymas priimti prejudicinį sprendimą ir procesas Teisingumo Teisme

29. Sprendimu (Teisingumo Teismas šį sprendimą gavo 2012 m. spalio 25 d.) *Bundesgerichtshof* sustabdė bylos nagrinėjimą ir, vadovaudamasis SESV 267 straipsniu, pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar reglamento <...> 11 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad dizainas galėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei dizaino nuotraukos buvo išdalytos platintojams?

3 — OL L 199, p. 40.

2. Ar reglamento <...> 7 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad nors dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškių ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negalėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei:
 - a) su juo buvo leista susipažinti tik vienai atitinkamos srities įmonei arba
 - b) jis pristatomas vienos Kinijoje esančios įmonės prekybos salone, į kurį neatsižvelgiama atliekant įprastą rinkos stebėjimą?
3. a) Ar reglamento <...> 19 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas turi įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas?
 - b) Jei atsakymas į 3 klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar pareiga įrodyti tenka kitai šaliai arba neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkui palengvinamas įrodymų pateikimas, jei saugomas dizainas ir dizainas, kurio naudojimas užginčytas, turi esminių panašumų?
4. a) Ar reglamento <...> 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta teisei neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo taikoma senatis?
 - b) Jei atsakymas į 4 klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar senatis taikoma pagal Sąjungos teisę ir, jei taip, pagal kurį teisės aktą?
5. a) Ar galima netekti reglamento <...> 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatytos teisės neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo?
 - b) Jei atsakymas į 5 klausimo a punktą būtų teigiamas:

ar teisės netenkama pagal Sąjungos teisę ir, jei taip, pagal kurį teisės aktą?
6. Ar reglamento <...> 89 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad Sąjungos lygiu pareikštam reikalavimui sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo taikytina valstybių narių, kuriose padaryti teisių pažeidimo veiksmai, teisė?

30. *Gautzsch Großhandel* ir Europos Komisija rašytines pastabas pateikė atitinkamai 2013 m. vasario 4 ir 15 d. Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 76 straipsnio 1 ir 2 dalis Teisingumo Teismui manant, jog jis yra pakankamai informuotas, ir šalims neprašant surengti teismo posėdžio, teismo posėdis nebuvo surengtas.

IV – Analizė

31. Pirmieji du klausimai susiję su reglamento 7 straipsnio 1 dalyje ir 11 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta „prieinamumo visuomenei“ sąvoka. Konkrečiau kalbant, siekiama išaiškinti prieinamumui apibrėžti vartojamą terminą „Sąjungoje veikiantys atitinkamos srities specialistai“. Kitais keturiais klausimais siekiama nustatyti įvairioms su procesu ir ginčo nagrinėjimu iš esmės susijusioms problemoms taikytiną teisę.

A – Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

32. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas Teisingumo Teismo klausia dėl reglamento 11 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos sąvokos „specialistai“: ar dizaino nuotraukų išdalijimo platintojams pakanka siekiant nustatyti, kad šis dizainas buvo pagrįstai žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams?

33. Taigi, reikia pasirinkti arba siaurą aiškinimą, pagal kurį prie specialistų būtų priskiriami tik asmenys, kuriems atitinkamoje srityje pavesta kurti, plėtoti arba gaminti gaminius pagal šiuos dizainus, arba platesnį aiškinimą, pagal kurį sąvoka „specialistai“ apimtų platintojus ir prekyautojus.

34. Atrodo, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pritaria antrajam aiškinimui. Sutinku su šia nuomone.

35. Remiantis pažodiniu aiškinimu, reglamento 11 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį sudaro dvi dalys. Šis sakinys pradedamas išvardijant prielaidas, kurioms esant dizainas laikomas tapęs prieinamas Sąjungos visuomenei. Taip yra, „jeigu jis buvo paskelbtas, eksponuotas, naudotas versle arba kaip kitaip atskleistas“. Sakinys dėstomas toliau, nurodant konkrečią aplinkybę, dėl kurios šis dizaino išdalijimas tampa „atskleidimu“ (abi dalys sujungiamos jungtuku „kad“). Taip būtų, jei „apie tai įprastu būdu būtų sužinoję Bendrijoje veikiantys atitinkamos srities specialistai“.

36. Vadovaujantis vien šiuo sakiniu, jungtuko „kad“ vartojimas, po kurio eina konstrukcija su parodomuoju įvardžiu „apie tai“, neabejotinai lemia, kad „specialistų“ sąvokai būtų priskiriamos visos sakinio pirmoje dalyje numatytos prielaidos ir subjektai, įskaitant prekybos sritį. Sakinio antroje dalyje vartojamas žodžių junginys „įprastu būdu“ taip pat pagrindžia tai, kad „atitinkamos srities specialistams“ būtų priskirti platintojai ir prekyautojai.

37. Šiam vertinimui neprieštarauja reglamento tikslas ir su reglamentu susijęs bendras kontekstas.

38. Kaip apibendrino *High Court of Justice (England & Wales) Chancery Division (Patents Court)* (Jungtinė Karalystė), reikia atsakyti į klausimą „who is in the circle?“⁴. Taip pat sutinku su šio teismo pateiktu atsakymu, kad iš esmės sąvoka apima visus asmenis, kurie dalyvauja atitinkamos srities gaminių prekyboje. Todėl šiai sąvokai priskiriami asmenys, kurie šiuos produktus projektuoja ir gamina, ir asmenys, kurie juos reklamuoja, pateikia į rinką, platina ir parduoda, kiek tai susiję su Sąjungos prekybos veikla⁵.

39. Todėl man atrodo, kad į pirmąjį prejudicinį klausimą reikėtų atsakyti teigiamai: reglamento 11 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad dizainas galėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomas Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei dizaino nuotraukos buvo anksčiau išdalytos atitinkamoje srityje veikiantiems pardavėjams.

4 — 2007 m. liepos 19 d. *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patents Court)* sprendimas *Green Lane Products Ltd prieš PMS International Group Ltd & Ors ((2007) EWHC 1712 (Pat))*. Šis sprendimas buvo patvirtintas apeliacine tvarka ((2008) EWCA Civ 358). Byla buvo susijusi ne su reglamento 11 straipsnio 2 dalimi, bet su jo 7 straipsniu. Tačiau abiem atvejais nagrinėti terminai yra identiški, nes minėtame 7 straipsnyje taip pat numatytas „įprastas būdas“ („the normal cause of business“) „atitinkamos srities specialistams“ („to the circles specialised in the sector concerned“).

5 — Šis platus aiškinimas taip pat pripažįstamas ir doktrinoje. Šiuo klausimu žr. G. Tritton „Intellectual Property in Europe“, 3-iasis leidimas, Sweet & Maxwell, Londonas, 2008, Nr. 5-032, ypač p. 570; H. Smith „Disagreement over ‘relevant sector’ when determining prior art under Community design right“, *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, 2 t., Nr. 12, p. 795 ir 796; A. Casado Cerviño ir A. Blanco Jiménez „El Diseño Comunitario: una Aproximación al Régimen Legal de los Dibujos y Modelos en Europa“, 2-asis leidimas, Thomson – Aranzadi, 2005, p. 44; taip pat C. Fernández-Nóvoa „El diseño no registrado“, *Actas de derecho industrial y derecho de autor*, 24 tomas, 2003, p. 81–90, ypač p. 86: „Antra, reikės nustatyti, koku vidutiniu informacijos lygiu disponuoja atitinkamą sektorių sudarantys subjektai: profesionalūs dizaineriai ir Europos Sąjungoje veikiantys specializuoti prekybininkai“ (pažymėta mano, laisvas vertimas, originalus tekstas: „En segundo lugar, habrá que establecer cuál es el nivel medio de información de que disponen quienes componen et pertinente sector: los diseñadores profesionales y los comerciantes especializados que operan en la Unión Europea“).

B – Dėl antrojo prejudicinio klausimo

40. Antrasis prejudicinis klausimas irgi susijęs ne su reglamento 11 straipsnio 2 dalimi, bet su jo 7 straipsnio 1 dalimi. Tačiau jis taip pat siejamas su sąvokos „specialistai“ apibrėžimu. Iš tiesų, pirmasis klausimas apima dizaino savininko siekį sužinoti, ar dizaino, kurio apsaugos jis reikalauja, prieinamumas buvo pakankamas, kad būtų galima pasinaudoti reglamente įtvirtinta apsauga, o antrasis klausimas daugiau yra tariamo pažeidėjo pateikiamas klausimas, ar savininkas, prieš atskleisdamas savo dizainą, galėjo žinoti apie „trečiojo asmens“ dizainą (šiuo atveju tai – šio galimo pažeidėjo dizainas) ir taip netekti tariamos teisės į apsaugą.

41. Iš tiesų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar dizaino prieinamumo tik vienai atitinkamos srities įmonei (antrojo klausimo a punktas) ar šio dizaino pristatymo Kinijoje esančios įmonės prekybos salone, t. y. už įprasto rinkos stebėjimo ribų (antrojo klausimo b punktas), atvejais šis dizainas gali būti laikomas „pagrįstai žinomu Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams“.

42. Priminsiu, kad reglamento 7 straipsnio 1 dalyje numatyta, jog dizainas laikomas tapęs prieinamas visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas po registracijos ar kitaip arba eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas iki, atsižvelgiant į konkretų atvejį, reglamento 5 straipsnio 1 dalies a punkte ir 6 straipsnio 1 dalies a punkte arba 5 straipsnio 1 dalies b punkte ir 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytos dienos.

43. Šioje dalyje numatytos dvi išimtys. Pirma, dizainas nelaikomas prieinamu visuomenei, jei jis buvo atskleistas trečiajam asmeniui aiškiais ar numanomomis konfidencialumo sąlygomis (prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausime ši prielaida atmesta). Antra, bendroji taisyklė nebetaikoma, jei aplinkybės, kurios iš esmės laikomos atskleidimu, „negalėjo pagrįstai įprastu būdu žinomos Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams“.

1. Dizaino prieinamumas vienai įmonei

44. Mano nuomone, atsakymą į antrojo klausimo pirmą dalį galima rasti pačioje reglamento 7 straipsnio 1 dalies formuluotėje.

45. Kadangi teisės aktų leidėjas, formuluodamas pirmąją išimtį, nusprendė vartoti daugiskaitą („išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai <...> negalėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomi Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities *specialistams*“⁶), iš šios formuluotės negalima padaryti išvados, jog dizaino prieinamumas vienai įmonei yra pakankamas, kad būtų įvykdytas nurodytame 7 straipsnyje įtvirtintas reikalavimas, net jei ši įmonė suprantama kaip atitinkami „srities specialistai“.

2. Dizaino prieinamumas ir teritorialumas

46. Antrojo klausimo antrą dalį dėl dizaino pristatymo Kinijoje esančios įmonės prekybos salone poveikio išspręsti sudėtingiau.

47. Kaip savo pastabose nurodė Komisija, egzistuoja esminis skirtumas tarp reglamento 7 straipsnio 1 dalies pirmo sakinio ir 11 straipsnio 2 dalies, nes 11 straipsnio 2 dalyje daroma aiški nuoroda į dizaino prieinamumą „Bendrijoje“, o 7 straipsnio 1 dalies pirmame sakinyje nenumatyta jokia panaši nuoroda į Sąjungos teritoriją.

6 — Pažymėta mano.

48. Iš to logiškai matyti, kad siekiant nustatyti, ar dizainas tapo prieinamas, kaip tai suprantama pagal reglamento 7 straipsnio 1 dalį, iš esmės reikia remtis atskleidimu, nesvarbu, kur tai įvyko. Nacionaliniai teismai ir doktrina, atrodo, pritaria tokiam formuluotės aiškinimui⁷.

49. Tačiau reikia pažymėti, kad reglamento 7 straipsnio 1 dalyje, kaip ir jo 11 straipsnio 2 dalyje, patikslinta, kad dizainas potencialiai turi tapti prieinamas įmonėms, kurios *veikdamos Sąjungoje* turėtų būti priskiriamos prie „atitinkamos srities specialistų“.

50. Šis patikslinimas nėra nereikšmingas. Jis atsirado dėl pakeitimo pasiūlymo, kurį parengė Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas⁸, siekdamas konkretaus tikslo – apriboti Komisijos pasiūlymo taikymo sritį, kuri iš pradžių manė, kad naujumas turi būti vertinamas pasauliniu lygiu, nesant kitokio nurodymo⁹. Siekdamas apriboti praktikos, pagal kurią neteisėtai pagamintų gaminių pardavėjai (daugiausiai tekstilės pramonėje) gauna atestatus, kuriuose klaidingai nurodoma, kad užginčytas dizainas jau anksčiau buvo sukurtas trečiųjų asmenų, poveikį, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas pasiūlė, kad pasiūlymo 5 straipsnio 2 dalyje (reglamento 7 straipsnio 1 dalyje) įtvirtintas dizaino prieinamumo apibrėžimas būtų papildytas taip: „dizainas laikomas tapęs prieinamu visuomenei, jeigu jis buvo paskelbtas po registracijos ar eksponuotas, naudotas versle ar kitaip atskleistas, išskyrus tuos atvejus, kai šie įvykiai iki nurodytos datos negalėjo pagrįstai tapti žinomi Bendrijoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams“¹⁰.

51. Taigi nuoroda į Sąjungoje veikiančių specialistų žinojimą nėra atsitiktinė. Atvirkščiai, tai – atsižvelgimo į konkrečią problemą rezultatas. Kaip apibendrina kai kurie autoriai, kalbama apie dvi aplinkybes: pirma, absoliučią, t. y. dizaino prieinamumą bet kur pasaulyje, ir, antra, santykinę, t. y. atitinkamos srities specialistų Sąjungoje žinojimą¹¹.

52. Vartojami terminai „normal“ ir „razoblamente“ ispanų kalba, „normal“ ir „reasonably“ anglų kalba, „normale“ ir „raisonnablement“ prancūzų kalba, „normale“ ar „redelijkerwijs“ olandų kalba taip pat daro įtaką vertinimui, kurį turi atlikti teismas, nagrinėjantis tariamo dizaino prieinamumo reikšmę. Pirmasis žodis gali būti apibrėžiamas kaip „corriente o habitual“, „conforming to a standard; usual, typical, or expected“, „qui est dépourvu de tout caractère exceptionnel; qui est conforme au type le plus fréquent“, „overeenkomstig de regel, niets bijzonders of verontrustends; als norm dienend“. Antrasis žodis reiškia, kad reikalaujama „de manera razonable“, t. y. „proporcionada o equilibrada“, „to a moderate or acceptable degree“, „sans prétention excessive, sans trop exiger“, „met billijkheid“ ar „met verstand redenerend“¹².

7 — Šiuo klausimu žr. G. Tritton (minėta), ypač p. 571; C. Fernández-Nóvoa (minėta) p. 81–90, ypač p. 86. Dėl taikymo nacionaliniuose teismuose žr. 2006 m. birželio 7 d. Sprendimą *Hanseatisches Oberlandesgericht*, 5 U 96/05. Šio sprendimo santrauka buvo publikuota straipsnyje „Chinese pre-publication precludes European Community unregistered design right“ leidinyje *Journal of Intellectual Property Law & Practice*, 2007, 2 t., Nr. 7, p. 441–443.

8 — 1994 m. liepos 6 d. Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Bendrijos dizaino pasiūlymo bei Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl dizaino teisinės apsaugos pasiūlymo (OL C 388, p. 9–13).

9 — Žr. Komisijos reglamento dėl Bendrijos dizaino pasiūlymo 5 straipsnį (COM(93) 342 galutinis).

10 — Žr. minėtos Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonės 3.1.4 punktą.

11 — V. M. Saez „The unregistered Community design“, *European Intellectual Property Review*, 2002, 24 t., Nr. 12, p. 585–590, ypač p. 587. Dėl dizaino prieinamumo ir suvokimo atskyrimo taip pat žr. Ch.-H. Massa ir A. Strowel „Community design: Cinderella revamped“, *European Intellectual Property Review*, 2003, 25 t., Nr. 2, p. 68–78, ypač p. 73.

12 — Dėl terminų ispanų kalba žr. *Diccionario del Español actual* (Manuel Seco, Olimpia Andres ir Gabino Ramos), 1999; dėl terminų anglų kalba žr. *Oxford dictionary of English*, 2-asis leidimas, 2005; dėl terminų prancūzų kalba žr. *Le Petit Robert, dictionnaire de la langue française*, 2003, ir dėl terminų olandų kalba žr. *van Dale, Groot Woordenboek der Nederlandse Taal*, 1992.

53. Todėl negali būti reikalaujama, kad atitinkami subjektai imtųsi ypatingų ir išsamių veiksmų, kad sužinotų apie ankstesnį dizainą. Kaip rašytinėse pastabose pažymi Komisija, jei tikimybė, kad apie faktines aplinkybes nėra žinoma, yra didesnė nei tikimybė, kad apie jas žinoma, neturėtų būti laikoma, jog apie jas galėjo būti žinoma įprastu būdu. Kitaip tariant, tam tikru atžvilgiu reikia remtis *quod plerumque fit*¹³.

54. Siekiant atsakyti į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo klausimą, reikėtų save įsivaizduoti Sąjungos teritorijoje veikiančių profesionalų vietoje ir atsakyti, ar, naudojant nurodytas priemones, jie galėjo pagrįstai įprastu būdu sužinoti apie dizainą.

55. Atsižvelgdamas į šiuos įvairius aiškinimo būdus, manau, kad dizaino pristatymo vienos įmonės, kuri, beje, yra Kinijoje, prekybos salone nepakanka, kad dizainas įprastu būdu taptų žinomas Sąjungoje veikiančioms atitinkamos srities specialistams. Tačiau kitokia situacija būtų, jei dizainas būtų pristatytas Kinijoje, pavyzdžiui, žinomoje tarptautinėje parodoje, kurioje dalyvautų didžiausi atitinkamos srities Europos subjektai ar daugelis jų¹⁴.

C – Dėl trečiojo prejudicinio klausimo

56. Trečiuoju klausimu, taip pat ketvirtuoju bei penktuoju klausimais *Bundesgerichtshof* Teisingumo Teismo klausia dėl procesinių normų, taikomų ieškiniams pagal reglamento 19 straipsnio 2 dalį (draudimas atlikti veiksmus dėl pažeidimo). Trečiasis klausimas susijęs būtent su pareiga įrodyti, kad naudojimas užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

1. Bendras kontekstas

57. Reglamento II antraštinė dalis pavadinta „Dizainų teisė“. Reglamento 19 straipsnis yra pirmasis 4 skyriaus „Bendrijos dizaino galiojimas“ straipsnis. Šis straipsnis pavadintas „Bendrijos dizaino suteikiamos teisės“. Šio straipsnio pirmoje dalyje numatyta, kad „registruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui išimtinę teisę jį naudoti ir neleisti be jo leidimo jį naudoti trečiajai šaliai“. Minėto straipsnio antroje dalyje numatyta, kad „neregistruotasis Bendrijos dizainas suteikia jo savininkui teisę neleisti atlikti šio straipsnio 1 dalyje minėtų veiksmų tik tuo atveju, kai naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas“.

58. Vadovaujantis reglamento 22 konstatuojamąja dalimi, „šių teisių įgyvendinimo klausimai turėtų būti palikti nacionalinei teisei“, o reglamente numatytos tik „kelios pagrindinės sankcijos, kurios būtų vienodos visose valstybėse narėse“.

59. Be to, reglamento 88 straipsnio, kuriuo aiškiai įgyvendinama ši konstatuojamoji dalis, 2 ir 3 dalyse numatyta, kad „visiems klausimams, kurių nereglamentuoja šis reglamentas, Bendrijos dizainų teismai taiko savo nacionalinę, įskaitant tarptautinę privatinę, teisę“ ir, išskyrus atvejį, jei kitaip numatyta šiame reglamente, jis „taiko proceso teisės normas, reglamentuojančias tokios pat rūšies teisinius veiksmus, susijusius su valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinėmis dizaino teisėmis“.

13 — Tiesa, kad prievokis „pagrįstai“ nenurodytas reglamento 7 straipsnio versijose vokiečių, latvių, rumunų ir slovakų kalbomis. Tačiau tai, kad šis terminas vartojamas aštuoniolikoje iš dvidešimt dviejų kalbinių versijų, mano manymu, yra pakankamai reikšminga siekiant pritari aiškinimui, kurį, be kita ko, pagrindžia reglamento bendra struktūra bei tikslas, ir neprieštarauja nusistovėjusiai teismo praktikai, pagal kurią vienoje Sąjungos teisės nuostatos kalbinių versijų vartojama formuluoje negali būti vienintelis šios nuostatos aiškinimo pagrindas ar įgyti dėl to prioriteta kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Iš tiesų toks požiūris būtų nesuderinamas su vienodo Sąjungos teisės taikymo reikalavimu. Jei skirtingos kalbinės versijos nesutampa, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į teisės akto, kuriame ji įtvirtinta, bendrą struktūrą ir tikslą (žr., be kita ko, 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry*, C-149/97, Rink. p. I-7053, 16 punktą ir 2010 m. kovo 25 d. Sprendimo *Helmut Müller*, C-451/08, Rink. p. I-2673, 38 punktą).

14 — Pavyzdį pateikė A. Casado Cerviño ir A. Blanco Jiménez (minėta), p. 44.

60. Vis dėlto reglamento 85 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad, „nagrinėdami ieškinius dėl neregistruotojo Bendrijos dizaino teisių pažeidimo arba dėl teisių pažeidimo grėsmės, Bendrijos dizainų teismai Bendrijos dizainą laiko galiojančiu, jeigu teisių savininkas pateikia 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymo įrodymus ir nurodo jo Bendrijos dizaino individualias savybes“.

61. Šie du minėti straipsniai įtvirtinti reglamento IX antraštinėje dalyje „Teisinių veikslių su Bendrijos dizainais jurisdikcija ir procedūra“.

2. Reikšmingų reglamento straipsnių analizė

62. Iš anksčiau trumpai aprašytos reglamento struktūros aiškiai matyti, kad minėto reglamento 19 straipsnio 2 dalyje neįtvirtinta jokia procesinė norma.

63. Atvirkščiai, šis straipsnis būtent reguliuoja Bendrijos dizaino savininko teisės turinį ir jame neaptariami jokie procesiniai aspektai: neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas turi teisę neleisti atlikti tam tikrų veiksmų, jei naudojimas yra užginčytas, nes toks dizainas buvo nukopijuotas.

64. Be to, iš reglamento 22 konstatuojamosios dalies ir 88 straipsnio matyti, kad nacionalinės teisės aktų leidėjai turi nustatyti procesines normas, įskaitant reguliuojančias įrodinėjimo pareigą¹⁵. Be to, pritariu Komisijai, savo rašytinėse pastabose nurodžiusiai, kad reglamento 85 straipsnio 2 dalis negali būti taikoma pagal analogiją. Iš tiesų taip pat manau, jog ši nuostata reguliuoja tik įrodymus, pagrindžiančius reglamento 11 straipsnyje pateiktų sąlygų įvykdymą ir dėl to teisę pasinaudoti neregistruoto Bendrijos dizaino apsauga, tačiau ne minėto dizaino kopijos naudojimą pagrindžiančius įrodymus.

65. Todėl šiame etape prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui reikėtų atsakyti, kad reglamento 19 straipsnio 2 dalies negalima aiškinti taip, kad neregistruotojo Bendrijos dizaino savininkas privalo įrodyti, jog naudojimas užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas, todėl, kad šis klausimas priskiriamas nacionalinės teisės aktų leidėjo kompetencijai. Tokiu atveju nėra reikalo atsakyti į trečiojo klausimo b punktą, kuriuo Teisingumo Teismo teiraujamasi dėl galimybės perkelti įrodinėjimo pareigą ar galimo įrodinėjimo pareigos palengvinimo.

66. Tačiau šio reglamento bendras tikslas ir Teisingumo Teismo atsakymas į panašų klausimą prekių ženklų srityje mane skatina tęsti nagrinėjimą.

3. Samprotavimai, susiję su prekių ženklų teisės sritimi

67. Byloje *Class international*¹⁶ Teisingumo Teismo buvo klausama dėl įrodinėjimo pareigos procese, susijusiame su Bendrijos prekių ženklo pažeidimu. Savo atsakymo preambulėje Teisingumo Teismas pažymėjo, kad „įrodymų klausimas kyla atsiradus ginčui, tai yra tada, kai prekių ženklo savininkas nurodo [1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos pirmosios direktyvos 89/104/EEB valstybių narių įstatymams, susijusiems su prekių ženklais, suderinti¹⁷] 5 straipsnio 1 dalimi ir [1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo¹⁸] 9 straipsnio 1 dalimi jam suteiktos išimtinės teisės pažeidimą“.

15 — Šiuo klausimu žr. išsamią studiją M. Mounicif-Moungache „Les dessins et modèles en droit de l'Union européenne“, Bruylant, Bruxelles, 2012 (būtent žr. II dalies 1 skirsnio 2 skyrių). Taip pat žr. M.-L. Llobregat Hurtado „Régimen jurídico de los dibujos y modelos registrados y no registrados en el Reglamento 6/2002 del Consejo, del 12 de diciembre de 2001, sobre dibujos et modelos comunitarios“, *La marca comunitaria, modelos y dibujos comunitarios. Análisis de la implantación el Tribunal de marcas de Alicante*, Estudios de Derecho Judicial, Nr. 68, Madridas, 2005, p. 119–198, ypač p. 129.

16 — 2005 m. spalio 18 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Class International* (C-405/03, Rink. p. I-8735) 70 punktas.

17 — OL L 40, 1989, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 92).

18 — OL L 11, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146). Iš dalies pakeistas Reglamentas Nr. 40/94 buvo kodifikuotas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo (OL L 78, p. 1).

68. Ta situacija labai panaši į nagrinėjamą šioje byloje. Pirma, nagrinėjama teisė, t. y. teisė uždrausti tam tikru būdu naudoti tapatų ar panašų ženklą, yra *mutatis mutandis* identiška reglamento 19 straipsnyje numatyta teisei dizaino srityje. Antra, abiejuose minėtuose reglamentuose numatyta panaši ginčų sprendimo tvarka¹⁹.

69. Byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Class International*, generalinis advokatas F. G. Jacobs padarė panašią išvadą, kurią ką tik pasiūliau. Jo teigimu, iš Reglamento dėl Bendrijos prekių ženklo konstatuojamųjų dalių matyti, kad įrodinėjimo pareiga yra reguliuojama nacionalinėmis procesinėmis normomis ir „situacijoje, kai prekių ženklo savininkas siekia uždrausti prekiautojui naudoti savo prekių ženklą prekybos veikloje“, nebuvo „nenuginčijamų priežasčių [nukrypti nuo to, kad] įrodinėjimo pareigai taikytinos nacionalinės taisyklės“²⁰.

70. Tačiau Teisingumo Teismas nepritarė generalinio advokato nuomonei ir, atvirksčiai, nusprendė, kad esant tokiai situacijai, kurią nagrinėjo teismas (ir kuri, mano nuomone, yra panaši į šiuo metu nagrinėjamą bylą), „[išimtinės] teisės pažeidimo įrodinėjimo pareiga turi tekti prekių ženklo savininkui, kuris juo remiasi, [ir] jeigu šis įrodymas yra pateiktas, ūkio subjektas atsakovas turi įrodyti, kad yra prekių ženklo savininko sutikimas išleisti prekes į Bendrijos rinką“²¹.

71. Atsižvelgdamas į reglamentų Nr. 40/94 ir Nr. 6/2002 struktūrinius ir esmės panašumus, juose įtvirtintų apsaugos mechanizmų ir į šiais dviem teisės aktais siekiamų tikslų panašumus, esu linkęs teigti, kad byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Class International*, Teisingumo Teismo pateikta išvada turi būti pritaikyta dizainų teisei.

72. Iš tiesų, kaip nurodė generalinis advokatas P. Mengozzi išvados, pateiktos byloje, kurioje priimtas Sprendimas *FEIA*²², 6 punkte, „kaip matyti iš reglamento konstatuojamųjų dalių, Bendrijos dizaino, kuriam būtų taikomos visoje Bendrijos teritorijoje vienodos taisyklės, sukūrimo tikslas – <...> išvengti, kad dėl vis dar esančių didelių valstybių narių teisės aktų skirtumų identiški dizainai skirtingose teisės sistemose būtų skirtingai saugomi ir tai būtų atliekama skirtingų savininkų naudai“.

73. Žinoma, kaip Teisingumo Teismas nurodė minėtame Sprendime *Class International* dėl prekių ženklų, „jeigu [klausimas dėl teisės neleisti atlikti veiksmų dėl pažeidimo įrodinėjimo pareigos] priklausytų valstybių narių nacionalinei teisei, pagal atitinkamus teisės aktus prekių ženklo savininkui galėtų būti taikoma skirtinga apsauga. Direktyvos devintojoje konstatuojamojoje dalyje nurodytas ir apibūdinamas kaip „labai svarbus“ „vienodos apsaugos pagal visų valstybių narių teisinę sistemą“ tikslas nebūtų pasiektas.“²³

74. Nagrinėjamu atveju, kadangi reglamento 1 konstatuojamojoje dalyje kalbama apie „visoje [Sąjungos] teritorijoje galiojančią vienodą apsaugą“, tokie patys argumentai, mano manymu, galėtų būti visiškai pritaikyti dizainų teisei.

19 — Šių dviejų reglamentų panašumas buvo aiškus nuo pradžių. Pristatydamas Reglamento dėl Bendrijos dizaino projektą Komisija dėl 83–98 straipsnių, susijusių su ginčų Bendrijos dizaino srityje sprendimo tvarka (dabar – reglamento 79–94 straipsniai), paaiškino, kad šios nuostatos „daugiausia grindžiamos atitinkamomis Reglamento dėl Bendrijos prekių ženklo projekto nuostatomis“ (COM(93) 342 galutinis, p. 46).

20 — Generalinio advokato F. G. Jacobs išvados byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Class International*, 81 ir 82 punktai.

21 — Minėto Sprendimo *Class International* 74 punktas.

22 — 2009 m. liepos 2 d. sprendimas (C-32/08, Rink. p. I-5611).

23 — Minėto Sprendimo *Class International* 73 punktas.

4. Išvada dėl trečiojo prejudicinio klausimo

75. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pateiktus trečiojo klausimo a ir b punktus atsakyti taip: reglamento 19 straipsnio 2 dalyje neįtvirtinta jokia teisės nuostata, susijusi su įrodinėjimo pareiga. Tačiau esant tokiai situacijai, kokia nagrinėjama pagrindinėje byloje, neregistruotojo dizaino savininkas privalo įrodyti aplinkybes, leidžiančias įgyvendinti šiame straipsnyje numatytą teisę neleisti atlikti veiksmų, pateikdamas įrodymų, kad naudojimas užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.

76. Vadovaujantis reglamento 22 konstatuojamąja dalimi bei 88 straipsnio 2 ir 3 dalimis, konkrečią įrodinėjimo pareigos tvarką turėtų nustatyti nacionalinės teisės aktų leidėjas. Nacionalinis teismas turi užtikrinti veiksmingumo principo laikymąsi. Iš tiesų „iš teismo praktikos <...> matyti, jog valstybės narės privalo užtikrinti, kad įrodinėjimo taisyklės, be kita ko, Bendrijos teisės pažeidimu grindžiamų ieškinių nagrinėjimui taikytinos taisyklės dėl įrodinėjimo naštos paskirstymo, pirma, nebūtų mažiau palankios už taikomas panašioms vidaus teise grindžiamiems ieškiniams ir, antra, dėl jų Bendrijos teisėje asmenims nustatytų teisių įgyvendinimas neturi tapti praktiškai neįmanomas arba pernelyg sudėtingas“²⁴.

77. Taigi, kaip tinkamai primena Komisija rašytinėse pastabose, jeigu nacionalinis teismas nusprendžia, jog todėl, kad saugomo dizaino savininkui tenka įrodinėjimo pareiga, gali būti neįmanoma arba pernelyg sudėtinga pateikti tokį įrodymą (be kita ko, nes jis susijęs su duomenimis, kurių teisės savininkas negali turėti), teismas, siekdamas pašalinti šią kliūtį, privalo pasinaudoti visomis jam nacionaline teise suteiktomis procesinėmis priemonėmis. Pavyzdžiui, jis galėtų pasinaudoti prezumpcijos mechanizmu arba taikyti įvairias tyrimo priemones, pavyzdžiui, nurodyti vienai iš šalių ar trečiajam asmeniui atlikti veiksmą ar pateikti dokumentą²⁵ arba nuspręsti, kad atsižvelgiant į dizaino savininko pateiktus įrodymus atsakovas privalo juos iš esmės ir išsamiai nugincyti.

D – Dėl ketvirtojo ir penktojo prejudicinių klausimų

78. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo ketvirtasis ir penktasis klausimai susiję su senaties ir (arba) teisės neleisti atlikti veiksmų netekimo taisyklių taikymu reglamento 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatytai teisei neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruoto Bendrijos dizaino pažeidimo. Man atrodo, kad šie klausimai gali būti nagrinėjami kartu.

1. Reglamento 89 straipsnio 1 dalyje numatytos „ypatingos priežastys“

79. Kaip nurodžiau nagrinėdamas trečiąjį klausimą, Bendrijos dizaino suteikiamos teisės numatytos reglamento 19 straipsnyje.

80. Minėto reglamento 89 straipsnis įtvirtintas IX antraštinėje dalyje „Teisinių veiksmų su Bendrijos dizainais jurisdikcija ir procedūra“. Būtent šiame straipsnyje numatytos sankcijos, kurias gali taikyti Bendrijos dizainų teismas. Tarp šių sankcijų, be kita ko, numatytas draudimas tęsti skundžiamus pažeidimo veiksmus.

81. Vadovaujantis minėto straipsnio 1 dalimi, jeigu Bendrijos dizainų teismas nustato, kad atsakovas pažeidė Bendrijos dizaino teises arba sukėlė jų pažeidimo grėsmę, jis, „išskyrus atvejus, kada yra ypatingos priežastys nuspręsti kitaip“, skiria sankcijas.

24 — 2008 m. balandžio 24 d. Sprendimo *Arcor* (C-55/06, Rink. p. I-2931) 191 punktą.

25 — Šiuo klausimu žr. 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Laboratoires Boiron* (C-526/04, Rink. p. I-7529) 55 punktą.

82. Atrodo, kad savo sprendime prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas senatį priskiria prie šių „ypatingų priežasčių“²⁶. Dėl teisės neleisti atlikti veiksmų netekimo teismas aiškiai klausia, „ar aplinkybės, kuriomis atsakovė grindžia teisių netekimą, yra viena iš ypatingų priežasčių, kaip tai suprantama pagal reglamento 89 straipsnio 1 dalies a punktą“²⁷.

83. Tačiau nemanau, kad galima taip argumentuoti.

84. Jei remtumėmės pristatant Reglamento dėl Bendrijos dizaino pasiūlymą²⁸ Komisijos pateiktais paaiškinimais, „ypatingos priežastys“, leidžiančios nukrypti nuo sankcijų skyrimo, pavyzdžiui, galėtų būti „tai, kad esant atitinkamai situacijai prekių konfiskavimas būtų nenaudinga ar per daug griežta sankcija. Taip pat tam tikrais atvejais nurodymas pateikti informaciją galėtų būti nereikšmingas, jei, pavyzdžiui, pažeidėjas yra teisės pažeidžiančių gaminių gamintojas.“

85. Taigi kalbama apie faktines situacijas, o ne apie procesines normas. Tokį aiškinimą patvirtina ir Teisingumo Teismo praktika, susijusi su analogiška prekių ženklų teisės nuostata. Teisingumo Teismo teigimu, „ypatingų priežasčių“ sąlyga apima faktines konkrečiam atvejui būdingas aplinkybes“²⁹.

2. Senaties ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimo nustatymas: proceso autonomija

86. Kaip jau turėjau galimybę paaiškinti nagrinėdamas trečiąjį klausimą, iš reglamento 22 konstatuojamosios dalies ir 88 straipsnio aiškiai matyti, kad procesines normas nustato nacionalinės teisės aktų leidėjai.

87. Nors tiesa, kad reglamento 15 straipsnio 3 dalyje kalbama apie senatį, vis dėlto ši dalis reguliuoja tik šio straipsnio pirmose dviejose dalyse numatytus veiksmus, t. y. ieškinius dėl teisės grąžinimo³⁰. Taip pat manau, kad reglamente, priešingai nei Reglamente dėl Bendrijos prekių ženklų³¹, nutylima apie teisės neleisti atlikti veiksmų netekimą. Tačiau man neatrodo, kad šis nutylėjimas reiškia, jog tokia taisyklė draudžiama.

88. Todėl, nesant šią sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, šie klausimai, vadovaujantis proceso autonomijos principu, priklauso taikytinai nacionalinei teisei pagal reglamento 88 straipsnio 2 ir 3 dalis.

26 — „Reglamente nėra konkrečių nuostatų dėl teisei neleisti atlikti veiksmų pagal reglamento 89 straipsnio 1 dalies a punktą taikomos senaties. Tačiau Bendrijos dizainų teismas pagal reglamento 89 straipsnio 1 dalį priima nutarimą uždrausti atsakovui tęsti Bendrijos dizainą pažeidžiančius ar galinčius pažeisti veiksmus tik tokiu atveju, jei nėra ypatingų priežasčių nuspręsti kitaip“ (prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo sprendimo 40 punktas, pažymėta mano).

27 — Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo sprendimo 44 punktas.

28 — Minėto reglamento pasiūlymo (COM(93) 342 galutinis) p. 51.

29 — 2006 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Nokia* (C-316/05, Rink. p. I-12083) 38 punktas.

30 — Reglamento 15 straipsnyje numatyta:

„1. Jeigu asmuo, kuris neturi teisių į dizainą pagal 14 straipsnio nuostatas, atskleidžia neregistruotąjį dizainą arba pareiškia teises į jį arba jeigu tokio asmens vardu paduodama paraiška įregistruoti Bendrijos dizainą arba atliekama Bendrijos dizaino registracija, tai asmuo, kuriam pagal minėtojo straipsnio nuostatas priklauso teisės į tą dizainą, gali pareikalauti pripažinti jį teisėtu Bendrijos dizaino savininku. Tai neapriboja šio asmens teisių naudoti visas kitas galimas priemones padėčiai ištaisyti.

2. Jeigu asmuo turi teisę bendrai naudotis Bendrijos dizainu, tai pagal šio straipsnio 1 dalies nuostatas jis gali pareikalauti pripažinti jį bendrasavininkiu.

3. Teisines procedūras pagal šio straipsnio 1 ar 2 dalies nuostatas draudžiama pradėti praėjus trejiems metams nuo registruotojo Bendrijos dizaino paskelbimo arba nuo neregistruotojo Bendrijos dizaino atskleidimo dienos. Ši nuostata negalioja, jeigu teisių į bendrijos dizainą neturintis asmuo veikė nesąžiningai tuo metu, kai buvo teikiama paraiška įregistruoti dizainą, kai dizainas buvo atskleistas arba kai to asmens vardu buvo įregistruotas dizainas.

<...>“

31 — Žr. Reglamento Nr. 207/2009 54 straipsnį.

89. Kitaip tariant, klausimas, ar reglamento 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatyta teisei neleisti atlikti veiksmų taikoma senatis ir (arba) ar šios teisės galima netekti ir prireikus kokios yra šios senaties ir (ar) šio teisės netekimo sąlygos, priklauso taikytinai nacionalinei teisei pagal reglamento 88 straipsnio 2 ir 3 dalis.

3. Paaškinimai dėl lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų

90. Teisingumo Teismo praktika, susijusi su senaties terminais ir teisės neleisti atlikti veiksmų netekimu, yra gausi. Mano manymu, svarbu priminti tris taisykles:

- visų pirma, kadangi lygiavertiškumo principo negalima aiškinti kaip įpareigojančio valstybę narę savo palankiausia vidaus tvarką taikyti visiems konkrečios teisės srities ieškiniams, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas privalo įvertinti, „ar procesinės taisyklės, skirtos vidaus teisėje iš Sąjungos teisės kylančių asmenų teisių apsaugai užtikrinti, atitinka minėtą [lygiavertiškumo] principą, ir išnagrinėti tariamai panašių vidaus teise grindžiamų ieškinių dalyką bei esmines aplinkybes. Šiuo tikslu nacionalinis teismas turi įvertinti atitinkamų ieškinių panašumą, atsižvelgdamas į jų dalyką, pagrindą ir esmines aplinkybes“³². Pačioje reglamento 88 straipsnio 3 dalyje aiškiai numatyta, kad „Bendrijos dizainų teismas taiko proceso teisės normas, reglamentuojančias tokios pat rūšies teisinius veiksmus, susijusius su valstybės narės, kurioje jis yra, nacionalinėmis dizaino teisėmis“;
- be to, vadovaujantis veiksmingumo principu, nacionalinėje teisėje įtvirtintas senaties terminas turi būti pradedamas skaičiuoti tik nuo datos, kai teisės savininkas sužinojo arba turėjo sužinoti apie tariamą pažeidimą³³;
- galiausiai, kalbant apie procedūrą, kuria siekiama uždrausti tęstinius ar pakartotinius pažeidimus, nacionalinės teisės nuostatos dėl senaties ar teisės neleisti atlikti veiksmų netekimo negali būti suprantamos taip, jog senaties terminas pasibaigs dar nenutraukus pažeidimo³⁴.

91. Būtent vadovaudamasis šiomis trimis taisyklėmis nacionalinis teismas turėtų taikyti nacionalinę teisę, kuri nustato senaties terminą ir (arba) teisės neleisti atlikti veiksmus netekimą, taikomus reglamento 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies c punkte numatytam procesui.

E – Dėl šeštojo prejudicinio klausimo

92. Šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo dėl reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punkte numatytoms sankcijoms, pavyzdžiui, susijusioms, kaip šioje byloje, su reikalavimais sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą, taikytinos teisės. Ar šias sankcijas, kurios nėra įtvirtintos reglamente, reguliuoja valstybių narių, kuriose padaryti teisių pažeidimo veiksmai, ar valstybės narės, kurios teisme pareikštas ieškiny, teisė?

93. Vadovaujantis reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punktu, jeigu, nagrinėdamas ieškinį dėl teisių pažeidimo (arba dėl teisių pažeidimo grėsmės), Bendrijos dizainų teismas nustato, kad atsakovas pažeidė Bendrijos dizaino teises (arba sukėlė jų pažeidimo grėsmę), jis priima nutarimą taikyti, „atsižvelgiant į esamas aplinkybes, bet kokias kitas atitinkamas sankcijas [nei įtvirtintos a, b ir c punktuose], numatytas valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymuose, įskaitant ir jos tarptautinės privatinės teisės normas“.

32 — 2012 m. liepos 19 d. Sprendimo *Littlewoods Retail ir kt.* (C-591/10) 31 punktas.

33 — Šiuo klausimu žr. 2010 m. sausio 28 d. Sprendimo *Uniplex (UK)* (C-406/08, Rink. p. I-817) 32 punktą.

34 — Šiuo klausimu žr. 2006 m. liepos 13 d. Sprendimo *Manfredi ir kt.* (C-295/04-C-298/04, Rink. p. I-6619) 78–80 punktus.

1. Reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punkto taikymo sritis

94. Prieš nustatant reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punkte numatytoms „kitoms sankcijoms“ taikytiną teisę, reikia nustatyti, ar ši nuostata taikoma visoms prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nurodytoms priemonėms (reikalavimams sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą).

95. Komisijos nuomone, tik reikalavimas sunaikinti dizainą galėtų būti priskirtas reglamento 89 straipsnyje numatyti „sankcijų“ sąvokai. Remdamasi šio reglamento 22 konstatuojamąja dalimi Komisija nurodo, kad šiame straipsnyje numatytos tik ginčijamą elgesį sustabdyti galinčios priemonės.

96. Nesutinku su tokiu vertinimu. Atvirkščiai, 22 konstatuojamoji dalis suformuluota taip, kad paaiškinimas dėl sankcijų tikslų siejamas tik su „pagrindinėmis vienodomis sankcijomis“, kurias Sąjungos teisės aktų leidėjas laiko būtinomis: „todėl būtina numatyti keletą pagrindinių sankcijų, kurios būtų vienodos visose valstybėse narėse. Nepriklausomai nuo jurisdikcijos, pagal kurią siekiama įgyvendinti šias teises, [Nepaisant teismo, į kurį kreipiamasi, *šios*] sankcijos turėtų sudaryti galimybę sustabdyti dizaino apsaugos teisių pažeidimus.“³⁵ Reglamento 31 konstatuojamojoje dalyje papildomai nurodyta, kad jis neužkerta kelio taikyti kitus atitinkamus valstybių narių įstatymus, pavyzdžiui, susijusius su civiline atsakomybe.

97. Man atrodo, kad reglamento 89 straipsnio 1 dalies formuluotė atspindi įvairius minėtose konstatuojamosiose dalyse numatytus ketinimus. Pirma, Sąjungos teisės aktų leidėjas įtvirtino pagrindines vienodas sankcijas, galinčias sustabdyti pažeidimus. Tai – minėto 89 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktuose numatytos draudimo ir konfiskavimo priemonės. Antra, nacionalinės teisės aktų leidėjams leidžiama priimti kitas sankcijas, kaip antai susijusias su žalos ir palūkanų atlyginimu. Būtent ši galimybė numatyta reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punkte.

98. Taip pat suformuluota ir atitinkama Reglamento Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo nuostata – 102 straipsnis³⁶. Nors šis straipsnis yra daug mažiau detalus, jo struktūra yra tokia pati kaip Reglamento dėl Bendrijos dizaino 89 straipsnio struktūra. Iš tiesų, pirma, šio straipsnio 1 dalyje numatyta draudimo priemonė ir „nacionalinių įstatymų nustatytos priemonės, kurios užtikrina šio draudimo laikymąsi“. Antra, minėto straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „Bendrijos prekių ženklų teismas taiko tos valstybės narės, kurioje buvo arba galėjo būti atlikti teisių pažeidimo veiksmai, įstatymus, taip pat ir jos tarptautinės privatinės teisės normas“. Kaip paaiškino generalinis advokatas P. Cruz Villalón byloje *DHL Express France*, ši dalis taikoma „kitoms nei draudimo laikymąsi užtikrinančioms priemonėms“³⁷.

2. „Kitoms sankcijoms“ taikytinos teisės nustatymas

99. Atrodo, kad reglamento 89 straipsnio 1 dalies d punktas visiškai aiškus. Jame numatyta Bendrijos dizainų teismo teisė skirti kitas sankcijas, „numatytas valstybės narės, kurioje buvo padaryti teisių pažeidimo veiksmai arba buvo iškilusi tokių veiksmų grėsmė, įstatymuose, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas“. Taigi už kiekvieną padarytą pažeidimą skiriama sankcija, numatyta šioje teritorijoje taikomoje nacionalinėje teisėje.

35 — Pažymėta mano.

36 — Šiame straipsnyje pakartojamas minėto Reglamento Nr. 40/94 98 straipsnis.

37 — 2010 m. spalio 7 d. generalinio advokato išvados byloje, kurioje priimtas 2011 m. balandžio 12 d. Sprendimas *DHL Express France* (C-235/09, Rink. p. I-2801), 58 punktas.

100. Iš pačios šios teisės nuostatos formuluotės matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas nesuteikė teismui, kuriam tinkamai pareikštas ieškinys, teisės pasirinkti taikytinos teisės. Atvirkščiai, tai visada teisė (ar teisės) tos valstybės narės (ar valstybių narių), kurioje (ar kuriose) pažeidimo veiksmas (ar veiksmai) buvo padarytas. Todėl niekada nebus taikoma valstybės narės, kurios teismui pareikštas ieškinys, teisė vien dėl teritorinės jurisdikcijos.

101. Būtent taip Teisingumo Teismas aiškino atitinkamą Reglamento dėl Bendrijos prekių ženklo nuostatą. Minėtoje byloje *DHL Express France* Teisingumo Teismas pritarė generaliniam advokatui P. Cruz Villalón, kuris teigė, kad „jei Sąjungos teisės aktų leidėjas būtų norėjęs, kad draudimo laikymąsi užtikrinančioms priemonėms būtų taikomi tie patys teisės aktai kaip ir kitoms priemonėms, kurias galima priimti, 98 straipsnio (dabar – 102 straipsnio) 2 dalis būtų perteklinė, nes būtent tokia šios nuostatos, kuri turi prasmę tik tada, jei prieš tai buvo nustatyta kitokia taisyklė, funkcija. 2 dalyje numatytos ne tik priemonės, kurios skiriasi nuo draudimo laikymąsi užtikrinančių priemonių, bet ir labai aiškiai nurodoma, kad taikomi „tos valstybės narės, kurioje buvo arba galėjo būti atlikti teisių pažeidimo veiksmai, įstatymai, taip pat ir jos privatinės tarptautinės teisės normos.“ Trumpa nuoroda į „savo nacionalinius įstatymus“ 1 dalyje akivaizdžiai nesuderinama su *lex loci delicti commissi*, kuris nurodytas 2 dalyje. Iš to matyti, kad jose remiamasi skirtingomis kolizinėmis normomis“³⁸.

102. Galiausiai apibendrinamas papildysiu, kad šiam aiškinimui pritariama ne tik doktrinoje³⁹, bet juo taip pat vadovaujamosi Reglamento Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės 8 straipsnyje.

V – Išvada

103. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, Teisingumo Teismui į *Bundesgerichtshof* pateiktus prejudicinius klausimus siūlau atsakyti taip:

1. 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino 11 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad dizainas galėjo pagrįstai tapti įprastu būdu žinomas Europos Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei dizaino nuotraukos buvo išdalytos atitinkamoje srityje veikiantiems prekybininkams.
2. Reglamento Nr. 6/2002 7 straipsnio 1 dalies pirmą sakinį reikia aiškinti taip, kad nors dizainas buvo atskleistas tretiesiems asmenims netaikant aiškių ar numanomų konfidencialumo sąlygų, jis negali pagrįstai tapti įprastu būdu žinomas Europos Sąjungoje veikiantiems atitinkamos srities specialistams, jei jis tapo prieinamas tik vienai iš šių specialistų įmonių arba buvo pristatytas tik vienos už Europos Sąjungos teritorijos veikiančios įmonės prekybos salone, į kurią neatsižvelgiama atliekant įprastą rinkos stebėjimą.

38 — Ten pat, 58 punktas.

39 — M. Mounicif-Moungache (minėta, p. 333) teigimu: „Atrodo, kad teismas taiko reglamentą visose jo priimamose nutartyse. Priešingai, šios sankcijos įgyvendinamos atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės įstatymus. Tai reiškia, kad tuo atveju, kai pažeidimas padarytas keliose teritorijose, Bendrijos dizainų teismas, kuriam pareikštas ieškinys, privalėtų taikyti skirtingas teises žalos atlyginimo skaičiavimo, konfiskavimo ar teisinių pranešimų klausimais“ („Les dessins ou modèles en droit de l'Union européenne“, Bruylant, Briuselis, 2012, p. 333). Šiuo klausimu taip pat žr. Ch.-H. Massa ir A. Strowel (minėta, p. 68–78, ypač p. 70): „Gali būti suteiktos ir bet kokios kitos tinkamos priemonės, kurios būtų numatytos tos vietovės, kurioje padarytas pažeidimas, nacionalinėje teisėje, įskaitant nuostolių atlyginimą ir *periodinės baudos* skyrimą (sankcija už tai, kad nesilaikyta sprendimo). Iš to matyti, kad Bendrijos dizainų teismas gali skirti skirtingas sankcijas už keliose valstybėse narėse padarytus teisių pažeidimus“ (laisvas vertimas, originalus tekstas: „Any other appropriate remedy under the national law of the place of infringement, including damages or an *astreinte* (penalty for non-compliance), may also be granted. Thus, a CDC may sanction differently infringing acts committed in several Member States“).

3. Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalį reikia aiškinti taip, kad joje neįtvirtinta jokia teisės nuostata, susijusi su įrodinėjimo pareiga. Tačiau esant tokiai situacijai, kuri nagrinėjama pagrindinėje byloje, neregistruoto dizaino savininkas privalo įrodyti aplinkybes, leidžiančias įgyvendinti šiame straipsnyje numatytą teisę neleisti atlikti veiksmų, pateikdamas įrodymų, kad naudojimas yra užginčytas, nes saugomas dizainas buvo nukopijuotas.
4. Nesant atitinkamą sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti nustatyta, ar Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatytai teisei neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruoto dizaino pažeidimo taikoma senatis ir prireikus nustatyti jos sąlygas, tik jei laikomasi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.
5. Nesant atitinkamą sritį reglamentuojančių Sąjungos teisės normų, kiekvienos valstybės narės vidaus teisės sistemoje turi būti nustatyta, ar Reglamento Nr. 6/2002 19 straipsnio 2 dalyje ir 89 straipsnio 1 dalies a punkte numatytai teisei neleisti atlikti veiksmų dėl neregistruoto dizaino pažeidimo taikoma senatis ir prireikus nustatyti jos sąlygas, tik jei laikomasi lygiavertiškumo ir veiksmingumo principų.
6. Reglamento Nr. 6/2002 89 straipsnio 1 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad reikalavimams sunaikinti dizainą, suteikti informacijos ir atlyginti žalą taikytina kiekvienos valstybės narės, kurioje nagrinėjamo turto atžvilgiu buvo padarytas pažeidimas arba kilo pažeidimo grėsmė, nacionalinė teisė, įskaitant jos tarptautinės privatinės teisės normas.